

6. *Hagerup, Hans*. 1945: Haust- og vårspreiing av ymse fosfatslag på eng. Meld. f. D. n. myrselsk. forsøksst., 37. arb.-år, 1944, s. 1—12.
7. *Hernes, Odd*. 1969: Gjødslingsbehov til eng i Hedemark og Oppland. Forskn. Fors. Landbr. Bd. 20, s. 165—186.
8. *Hovd, Aksel*, 1947: Avlingsstorleiken på myrjord og fastmark under ymse vertilhøve. Medd. f. D. n. myrselsk. 45 årg., s. 109—121.
9. *Lende-Njaa, Jon*. 1911: Enggjødslingsforsøk på Mære landbruksskole. Meld. f. D. n. myrselsk. forsøksst. 3. arb.-år, 1910, s. 8—13.
10. *Lyngstad, Ingvar & Einevoll, Ola*. 1967: Kaliumgjødsel til eng—stigende mengder og ulike spredningstider. Forskn. Fors. Landbr. Bd. 18, s. 164—188.
11. *Myhr, Kristen*. 1961: Forsøk med stigende mengder Fullgjødsel A til eng. Forskn. Fors. Landbr. Bd. 12, s. 401—430.
12. *Pestalozzi, Markus & Retvedt, Kåre*. 1959: Forsøk med store kunstgjødselmengder til eng 1948—1952. Forskn. Landbr. Bd. 10, s. 313—412.
13. *Pestalozzi, Markus*. 1970: Kalkingsforsøk på Vestlandet 1959—1966. Forskn. Fors. Landbr. Bd. 21, s. 85—110.
14. *Poijärvi, Ilmari*. 1928: Jämförelse av produktionsvärdet av mineraljords- och torvjordshö. Statens Lantbruksforsöksverksamhet Vetenskapliga publikationer. Nr. 13. Helsingfors.
15. *Rappe, Gerhard & Johansson, Helge*. 1938: Jämförelse mellan fastmarks- och torvjordshöets kvalitet i Syd- och Nordsverige. Svenska mosskulturforeningens Tidskrift. 52. årg., s. 105—201.
16. *Sorteberg, Asbjørn*. 1947: Melding fra Ny Jords forsøksgard på Smøla. Ny Jord. 34. årg., s. 55—113.
17. *Sorteberg, Asbjørn*. 1961: Kar- og markforsøk med kopper og jern. Forskn. Fors. Landbr. Bd. 12, s. 81—139.
18. *Vikeland, Nils*. 1971: Høst- og vårgjødsling med fosfor og kalium. Medd. f. D. n. myrselsk. 69. årg., s. 86—94.
19. *Ødelien, M.* 1958: Några biverkningar av handelsgödselmedel. Växt-närings-nytt. 14. årg., s. 1—11.
20. *Ødelien, M.* 1967: Mikronæringsstoffer, magnesium, svovel og kalsium. Fra arbeidet med disse stoffer i Norge. Ny Jord. 54. årg., s. 49—65.

STRENGMYRER OG ANDRE MYRKOMPLEKSTYPER PÅ ØSTLANDET

Næss, Tor 1970: *Om strengmyrer på Hedemarksvidda, med oversikt over myrkomplekstyper på Østlandet. Stensiltrykk, Institutt for jordbunnslære, NLH. 104 s. + plansjer og kart.*

I første del av avhandlingen behandles terminologi og klassifikasjonsspørsmål for myr og torv. I sin myrbeskrivelse tar forfatteren, etter mønster fra svenske og finske forskere, i bruk plassering i to økologiske variasjonsretninger (gradienter). Den ene er *rik—fattig gradienten*, etter myrvegetasjonens næringstilgang. Vesentlig er skillet mellom innflytelse av bare nedbørvatn (ombrogen vatn) eller påvirkning av jordvatn (minorogent vatn).

Den andre gradienten har med *fuktighet* å gjøre. Vegetasjonen grupperes i ristue-, fastmatte-, mykmatte- og løsbunnsamfunn med stigende fuktighet.

Fra svensk overføres namnet *mosse* på myrkompleks prega av nedbørvatn. Ordet finnes igjen i norske namn på myrer som ender på -mosen eller -måsan. *Høgmosse* vil si at mosemyra har bygd seg opp med tydelig hvelva overflate.

Forfatteren har utarbeidet et kart som viser myrarealet i prosent av landarealet over Østlandet. Størst myrfrekvens finner en i 800—1000 meters høyde. Klimaets og landskapsformens innflytelse på myrfrekvensen er diskutert.

I Sverige, og enda klarere i Finland, lar det seg gjøre å finne tydelig regional variasjon i myrkompleksenes utforming. Næss har påvist at vi har noe av det samme i Norge også, tross den meir brutte topografien. I sør har vi fått utvikla de tydeligst hvelva mosemyrene. Nordover i innlandet eller høgere over havet, med forsumping i stadig sterkere hellende terreng, erstattes de reint ombrogene myrene av kompleks med stigende innslag av minerogene elementer. Vi får blandmyrer, som ofte er strengmyrer, og til slutt minerogene bakke- myrer i fjellet, med liten torvmektighet og uten strenger.

Detaljerte myrundersøkelser er foretatt på Hedemarksvidda. Området har blant de høyeste myrfrekvenser på Østlandet (over 75 % myrdekning); noen steder kan en snakke om teppe-myrer, som dekker så vel rygger som forsenkinger. Det er stor klimatisk fuktighet, både på grunn av høg nedbør og på grunn av låg temperatur. Topografien er slak, noe som har sammenheng med etter våre forhold stor mektighet på moreneavsetningene.

Det dominerende og markante myrkompleks er *strengmyrene*, det vil si soligene myrer med avvekslende våte *flarker* og demmende *strenger* imellom. Flarkene er våtest på de høgstliggende myrene. Strengene har oftest ombrogen ristuevegetasjon, og myrene kalles da strengblandmyrer. Ristuevegetasjonen er ofte utvikla på tidligere minerogene strenger. Telen kan ha hevet disse strengene, slik at kontakten med det minerogene sigevatnet er blitt borte. En annen forklaring på utviklinga av lite kravfull ristuevegetasjon på strengene er at utvaskinga av mineraljorda og meir utbredt forsumping fører til næringsfattigere sigevatn.

Ristue-torva er trolig avsatt i løpet av de aller siste århundrer. Differensieringa i strenger og flarker synes å være stabil på de undersøkte myrene. Dette i motsetning til suksessjoner mellom tørre og våte partier på de typiske høgmossene.

De herredsvise myrinventeringene som Myrselskapet driver, utgjør et nesten enestående tilfelle av kartlegging av en naturressurs her i landet. Jeg tenker på at arbeidet har pågått etter noenlunde samme retningslinjer i årtier, og at inventeringene trolig i dag er meir aktuelle enn noen gang før.

Holmsen-Løddesøl-Lid's system for inndeling i myrtyper har vært, og er, godt skikka for formålet. Det refererte arbeidet til Næss får meg likevel til å bemerke to ting om myrbeskrivelse i praksis.

I stedet for bare å oppgi ett eller flere dominerende vegetasjonselementer som kjennetegn på ei myr, kunne en prøve å finne fram til et begrensa antall *myrkomplekstyper* som kunne brukes til å gi den første, grove karakteristikk av myra. Andre særdrag enn dominerende vegetasjonstype måtte tas med, slik at en ender med betegnelser av typen «mosse», «blandmyr», «bakkemyr».

Noen av hovedtypene i det systemet Myrselskapet bruker, er økologisk nokså vide. Dette gjelder særlig *grasmyr*. Sjøl om undertypene er meget treffende, har jeg en mistanke om at det innen *myrullbjønnskjeggmyr* er stor spredning i viktige egenskaper.

Det kan trolig foretas en meir detaljert oppdeling, i slike undertyper som har sammenheng med viktige økologiske forhold. Men en kan også ta i bruk de økologiske variasjonene direkte i klassifiseringa. For eksempel kan en få slått fast om myrullbjønnskjeggmyra er prega bare av nedbørvatn, men er ekstra våt, eller det er fattig jordvatn med i bildet. Noen av de fysiske og kjemiske egenskapene til torva vil trolig variere systematisk med de to vasskvalitetene.

Olav Prestvik.

Direktør
NIELS BASSE
til minne

En fremtredende personlighet innen dansk landbruk, forhenværende administrerende direktør av Det danske Hedeselskab, *Niels Basse*, avgikk ved døden den 29. januar i år, 83 år gammel.

Det danske Hedeselskab, som ble stiftet allerede i 1866, var det eldste av de nordiske lands patriotiske selskaper med formål å nyttiggjøre landenes jordressurser, dvs. viddene av heder, myrer, skogsmark og andre markslag som måtte ha samfunnsmessig betydning. Hedeselskabets viktigste formål var oppdyrking og beplantning av landets vidstrakte hedearealer, som i naturtilstanden var — og er — praktisk talt uproduktive. Men også «torvbruket» har i alle år vært et viktig arbeidsfelt for selskapet. Det har nemlig også en særskilt